

6. PŘENOS SIGNÁLU PŘES MEMBRÁNU	7
6.1. MEMBRÁNOVÉ RECEPTORY	7
6.1.1. Struktura membránových receptorů	7
6.1.2. Vazba signální molekuly na receptor	7
6.2. PŘENOS SIGNÁLU MEMBRÁNOVÝMI RECEPTORY	8
6.2.1. Receptory s vlastní kinázovou aktivitou	8
6.2.2. Receptory asociované s kinázami	9
6.2.3. Receptory asociované s G proteinem	10
6.3. INTERNALIZACE MEMBRÁNOVÝCH RECEPTORŮ	11
6.3.1. Receptorem zprostředkovaná endocytóza	11
6.3.2. Recyklace a degradace receptorů	11
6.4. MEMBRÁNOVÉ RECEPTORY PRO CYTOKINY	11
6.4.1. Rodina receptorových kináz	12
6.4.2. Rodina hemopoietin/interferon receptorů	13
6.4.3. Rodina NGF/TNF receptorů	15
6.4.4. Rodina receptorů asociovaných s G proteinem	16
6.5. LITERATURA	20
7. PŘENOS SIGNÁLU UVNITŘ BUŇKY	21
7.1. KINÁZY	21
7.1.1. Kinázová kaskáda Raf-MAPKK-MAPK	21
7.1.2. Dráha aktivovaná Jak kinázami	22
7.2. „SECOND MESSENGERS“	22
7.2.1. IP ₃ /DG	22
7.2.2. cAMP	24
7.2.3. cGMP	25
7.3. HLADINA IONTŮ	25
7.3.1. Hladina Ca ²⁺	25
7.3.2. Výměna Na ⁺ /H ⁺	26
7.4. REALIZACE SIGNÁLU	26
7.4.1. MAP kináza	26
7.4.2. Proteinkináza C	27
7.4.3. Proteinkináza A	27

7.5.	ÚLOHA CYTOSKELETU	27
7.6.	JADERNÉ RECEPTORY	28
7.7.	LITERATURA	28
8.	EMBRYONÁLNÍ RŮST, DIFERENCIACE A STÁRNUTÍ	29
8.1.	EMBRYONÁLNÍ RŮST	29
8.1.1.	Synchronní buněčné cykly	29
8.1.2.	Nástup asynchronních buněčných cyklů	30
8.2.	DIFERENCIACE BUNĚK	30
8.2.1.	Diferenciace během embryogeneze	30
8.2.2.	Řízení diferenciace během embryogeneze	31
8.2.3.	Diferenciace při regeneraci tkání	31
8.2.4.	Řízení diferenciace při regeneraci	32
8.2.5.	Dediferenciace	32
8.3.	STÁRNUTÍ BUNĚK	33
8.3.1.	Hayflickův limit	33
8.3.2.	Příčiny buněčného stárnutí	34
8.3.3.	Ztráta schopnosti proliferace	35
8.4.	LITERATURA	35
9.	APOPTÓZA	37
9.1.	PODSTATA A VÝZNAM APOPTÓZY	37
9.1.1.	Mechanismus apoptózy	37
9.1.2.	Fyziologická funkce apoptózy	38
9.2.	MECHANISMY INDUKCE APOPTÓZY	40
9.2.1.	Apoptotické signály	40
9.2.2.	Funkce Bcl-2	41
9.2.3.	Funkce ICE	41
9.3.	PROLIFERACE VERSUS APOPTÓZA	42
9.3.1.	Apoptóza buněk v proliferačním modu	42
9.3.2.	Proliferace a apoptóza jako alternativní stavy	42
9.4.	LITERATURA	43
10.	ONKOGENY A ANTIONKOGENY	44
10.1.	ONKOGENY	44
10.1.1.	Buněčné onkogeny, virové onkogeny a protoonkogeny	44
10.1.2.	Onkogeny kódující růstové faktory	44
10.1.3.	Onkogeny kódující receptorové tyrosinkinázy	45

10.1.4. Onkogeny kódující nереceptorové tyrosinkinázy	46
10.1.5. Onkogeny kódující G proteiny	47
10.1.6. Onkogeny kódující serin-threoninkinázy	47
10.1.7. Onkogeny kódující transkripční faktory	47
10.1.8. Onkogeny kódující faktory regulující apoptózu	48
10.2. ANTIONKOGENY	50
10.2.1. Funkce antionkogenů	50
10.2.2. Rb-1 gen	50
10.2.3. p53 gen	51
10.2.4. Wt-1 gen	51
10.3. LITERATURA	52
11. NÁDOROVÁ ONEMOCNĚNÍ	53
11.1. BUNĚČNÁ TRANSFORMACE	53
11.1.1. Transformované buňky	53
11.1.2. Transformace je několikastupňový proces	54
11.2. MECHANISMY TRANSFORMACE	54
11.2.1. Teorie vzniku nádorových onemocnění	54
11.2.2. Úloha genetických změn	56
11.2.3. Kancerogeny	57
11.2.4. UV a ionizující záření	58
11.2.5. Viry	58
11.3. MOŽNOSTI A PERSPEKTIVY TERAPIE NÁDOROVÝCH ONEMOCNĚNÍ ..	59
11.3.1. Klasické metody léčení	59
11.3.2. Použití cytokinů v terapii	60
11.3.3. Použití monoklonálních protilátek v terapii	60
11.3.4. Genová terapie	60
11.5. LITERATURA	61
12. METODY STUDIA BUNĚČNÉ PROLIFERACE	62
12.1. BUNĚČNÉ EXPERIMENTÁLNÍ MODELY	62
12.1.1. Modely in vivo	62
12.1.2. Modely in vitro: Buněčné kultury	62
12.2. METODY SLEDOVÁNÍ BUNĚČNÉ PROLIFERACE	63
12.2.1. Stanovení počtu buněk	63
12.2.2. Inkorporace radioaktivních prekurzorů DNA	64
12.2.3. Inkorporace radioaktivních prekurzorů RNA a proteinů	64
12.2.4. Fotometrické metody	64
12.3. METODY STUDIA BUNĚČNÉHO CYKLU	64
12.3.1. Výpočet doby trvání buněčného cyklu	64
12.3.2. Autoradiografické metody	65

12.3.3. Synchronizační metody	67
12.3.4. Metody selektivního zabíjení	67
12.3.5. Průtoková cytometrie	67
12.4. BUNĚČNĚ BIOLOGICKÉ PŘÍSTUPY	68
12.4.1. Buněčná hybridizace	68
12.4.2. Termosenzitivní mutanty	69
12.4.3. Transformace buněk	70
12.4.4. Mikromanipulace	70
12.4.5. Fluorescenční sondy	70
12.5. MOLEKULÁRNĚ BIOLOGICKÉ PŘÍSTUPY	70
12.5.1. Metody studia genové exprese	70
12.5.2. Transfekce buněk	71
12.5.3. Transgenní organismy	71
12.6. LÁTKY OVLIVŇUJÍCÍ PROLIFERAČNÍ AKTIVITU	72
12.6.1. Mitogeny	72
12.6.2. Cytostatika	72
12.6.3. Monoklonální protilátky	73
12.7. LITERATURA	73